

לקראת ברכת החמה – י"ד ניסן תשס"ט

בס"ד

ראית את ההזמנה בבית הכנסת?

כן ראיתי, ולא הבנתי כלום: למה עלי להתפלל בחופש בשעה שש בבוקר, ומה זה בכלל "ברכת החמה". את השמש אני רואה כל יום ואני לא זוכר שפעם ברכתי עליה ברכה.

האמת היא שגם אני לא יודע למה מברכים דוקא בי"ד ניסן שנת תשס"ט את הברכה הזאת, אבל אני בהחלט מבין שאם מברכים על השמש כדאי לברך סמוך להופעתה, שהרי "זריזים מקדימים למצוות". אתה יודע במודעה מופיע בתוך מסגרת קטע מגמרא (תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נט עמוד ב – מתורגם), אולי שם נמצא את הפיתרון:

פירוש רש"י

בתקופתה - מקום שהיא חוזרת שם לתחילת היקפה, היא שעת תליית המאורות [בשמים בתחילת יום רביעי של הבריאה], ומאז התחילה להקיף ולשמש.

שנו רבותינו: הרואה חמה
בתקופתה... אומר ברוך עושה
בראשית. ומתי זה קורה? -
אמר אב"י: כל עשרים ושמונה
שנים

☺ מהו פירוש המושג: "חמה בתקופתה"?

☺ אחת לכמה זמן זה קורה?

☺ אנו נוהגים להקדים ברכה זאת בגלל המושג: "

" - נסו להסביר את ההגיון בהלכה זאת.

עכשיו אני מבין למה אני לא מכיר את הברכה הזאת, שהרי פעם האחרונה שברכו ברכה זאת עדין לא היינו כאן!

אבל אני עדין לא מבין: אותי לימדו שכל שנה יש סיבוב שלם של כדור הארץ סביב השמש, אז מדוע מחכים 28 שנים?

שאלה טובה, שאני לא יודע תשובה אליה. יש לי רעיון: הנה משה הגבאי, הוא תלה את המודעה ובודאי הוא יוכל להסביר לנו. שלום משה

שלום ילדים, אני מאוד שמח לראות אתכם בתפילות בחופש. מה אני יכול לעזור לכם.

תלית מודעה ביחס לברכת החמה, ואנו לא מבינים למה הברכה היא רק אחת ל-28 שנים.

שאלה מצויינת, אבל בשביל לענות עליה אני צריך שתהיו קצת מרוכזים. אתם מוכנים?

בבקשה משה, זה מאוד חשוב לנו להבין את מה שאנו עושים.

אתם יודעים ילדים כמה זמן ילדים לוקח לכדור הארץ להשלים הקפה שלמה של השמש?

כן למדנו את זה בבית הספר: 365 ימים ועוד רבע יום (6 שעות), ולכן בלוח הכללי פעם בארבעה שנים מוסיפים עוד יום ללוח השנה.

מצוין. דהיינו אם לפני 28 שנים ההקפה התחילה בדיוק בתחילת היום הרביעי. אז מתי התחילה ההקפה בשנת תשמ"ב, תשמ"ג ותשמ"ד.

פשוט מאוד! בשנת תשמ"ב ההקפה החלה ביום חמישי לאחר 6 שעות. בשנת תשמ"ג החלה ההקפה ב-_____, ובשנת תשמ"ד החלה ההקפה ב-_____.

יופי! עכשיו תזהרו מהמוקש!!! בשנת תשמ"ו החלה ההקפה ב-...?

תודה על האזהרה באמת רציתי להגיד שההקפה החלה בתחילת יום ראשון, אולם אז הייתי מוסיף רק 6 שעות מהשנה הקודמת ולא יום שלם 6 שעות!

לקראת ברכת החמה – י"ד ניסן תשס"ט

אז עכשיו בואו ונגלה בעזרת הטבלה, מתי השמש תחזור לאותה נקודה בה ברכנו אותה בפעם הקודמת בשנת תשמ"א. (נשלים את הטבלה)

שבת	יום ו	יום ה	יום ד	יום ג	יום ב	יום א	
תשמ"ט			תשמ"א				שעה 0
תשס"ו						תש"ן	שעה 6
		תשנ"ט					שעה 12
		תשמ"ח	תשס"ד			תשנ"ו	שעה 18

תודה משה. עכשיו הבנתי מה מיוחד כל 28 שנים. מהי הברכה המיוחדת שמברכים בכזה אירוע?

ברכה מאוד מיוחדת: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית".

מה זה הכל? את הברכה הזאת אנו מכירים היטב. אנו מברכים אותה על _____
נכון, אנו מברכים אותה כשיש תופעת טבע המראה על התחדשות הטבע. שימו לב! אנו לא מברכים
"עשה מעשה בראשית" אלא "_____ מעשה בראשית".

אתה רוצה לומר שהבריאה אינה אירוע חד פעמי אלא מתחדש כל הזמן?

אני מסכים בהחלט עם משה. היום בתפילת שחרית בברכת "יוצר אור" אמרנו את זה
במפורש: "המחדש _____ מעשה בראשית".

יפה מאוד. אני רוצה להביא לכם דוגמא שתסביר זאת היטב. אתם כילדים מן הסתם מאוד אוהבים את
המתקנים המתנפחים.

בודאי, אלו מתקנים גבוהים ומושקעים.

נכון, אבל מה יקרה אם תהיה הפסקת חשמל, והמפוח שמזרים אוויר יפסיק לעבוד?

אני חושב שהבנתי את הנמשל: _____

אתם יודעים ילדים שלמרות שהברכה קצרה ביותר, חכמים בכל הדורות הוסיפו הרבה קטעים על מנת
שהטקס יהיה משמעותי. אחד הקטעים שהוסיפו בכל קהילות ישראל זה את פרק יט בספר תהילים. הרב
העביר לנו שיעור מענין על הפרק. בואו ונקרא קטעים ממנו:

פירוש מצודת דוד

והוא - השמש הזה יוצא בשמחה להאיר על הארץ כאשר

ישמח החתן בצאתו מחופתו:

ישיש - הוא שש במהלכו כאשר ישיש הגבור לרוץ...

הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱ-ל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו
מִגִּיד הַרְקִיעַ... וְהוּא כֹחֶתֶן יֵצֵא מִחֻפָּתוֹ
יְשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אַרְחִי: מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם
מוֹצֵאוֹ וְתִקּוּפָתוֹ עַל קִצּוֹתָם וְאִין נִסְתָּר
מִחֻמָּתוֹ:

© להופעתה של השמש נותן ספר תהילים שני משלים. מהם? _____

ומה איתנו, הרי גם אנו אמורים להתלהב בעבודת ה' שלנו לפחות כמו השמש, שהרי לנו יש:

לקראת ברכת החמה – י"ד ניסן תשס"ט

3

תורת ה' תמימה [שלמה] משיבת נפש עדות ה' נאמנה מחכימת פתי: פקודי ה'
 ישרים משמחי לב מצות ה' ברה [ברורה] מאירת עינים: יראת ה' טהורה עומדת
 לעד משפטי ה' אמת צדקו יחדו: הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת
 צופים:

☺ מהם שבחיה של התורה?

אני חושב שה
 ללמוד ממנה